

Відокремлений структурний підрозділ «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету»
Циклова комісія Психолого-педагогічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Заступник директора
з навчальної роботи

“ 31 ” грудня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вікова фізіологія і гігієна

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 015 Професійна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

відділення Професійної освіти

(назва відділення)

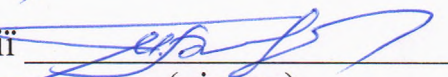
Робоча програма «Вікова фізіологія та гігієна» для студентів за галузями знань
01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 «Професійна освіта»
«31» серпня, 2023 року - 12 с.

Розробник: викладач Відокремленого структурного підрозділу «Конотопський
індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного
університету» Владимирова Н.В.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-
педагогічних дисциплін

Протокол від. “31” серпня 2023 року № 1

Голова циклової комісії

(підпис)

“ ” 20__ року

Схвалено методичною радою Відокремленого структурного підрозділу
«Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського
державного університету »

Протокол від “ ” 20__ року № __

“ ” 20__ року Голова _____ (Кравченко О. О)
(підпис)

Робоча програма перезатверджена на засіданні циклової комісії психолого-
педагогічних дисциплін

Протокол від. “ ” 20__ року № __

Голова циклової комісії _____

(підпис)

“ ” 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	01 «Освіта/Педагогіка» (шифр і назва)	Вибірковий	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Розділів –	Спеціальність 015 «Професійна освіта»	Рік підготовки:	
Тем – 12		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>не передбачене</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 60		3-й (4-й)	
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних- 32 самостійної роботи студента - 28	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	24 год.	
		Практичні, семінарські	
			8 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
28 год.			
Індивідуальні завдання – Навчальним планом не передбачено			
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета і завдання курсу - ознайомити майбутніх майстрів виробничого навчання з анатомо-фізіологічними особливостями організму підлітків та юнаків, сприяти формуванню науково-педагогічного мислення та наукового світогляду студентів. Розробленою програмою передбачено встановлення тісних між предметних зв'язків з психологією, педагогікою, методиками, що є необхідною передумовою більш глибокого та свідомого засвоєння основних положень цих навчальних предметів.

В програмі курсу на основі наукових даних ВФГ логічно розкриваються морфофункційні особливості організму, знання яких необхідне майстрам виробничого навчання для оптимізації освітнього процесу в ДПТНЗ

В програмі розглядаються питання, пов'язані з визначенням предмету, завдань та значення вікової фізіології та гігієни; загально-біологічні детермінанти та закономірності індивідуального розвитку людини; морфофункційні особливості вікових періодів; розкривається роль спадковості та середовища в розвитку фізичних та психічних параметрів.

Програмні результати навчання

Знати основні категорії вікової фізіології та гігієни, основні завдання ВФГ, механізм дії аналізаторів, види відчуттів, загальні вікові анатомо-фізіологічні властивості органів чуття, фізіологію нервової системи, фізіологію вищої нервової діяльності, фізіологію аналізаторів.

Фахові (загальні) компетентності

Вміти визначати за властивостями нервових процесів типи ВНД та темперамент, орієнтуватися в сучасних наукових підходах фізіологічних механізмів пам'яті, уваги, мовлення, емоцій.

Місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі ОПН та міжпредметні зв'язки

Вікова фізіологія та гігієна вивчається в 3 (4) семестрі. Є основою для вивчення психології та педагогіки.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.

Предмет і завдання вікової фізіології та гігієни.

Історія розвитку вікової фізіології та гігієни як науки. Методи антропометричних та фізіометричних досліджень. Методичні особливості оцінки розвитку індивідуума та колективу. Варіаційно-статистична обробка експериментальних даних. Зв'язок вікової фізіології та гігієни з іншими науками. Роль науки у розвитку вікової фізіології та гігієни.

Література: [1] 7-12 с.

Тема 2.

Загальні закономірності росту та розвитку організму.

Вікова періодизація організму людини. Поняття росту та розвитку організму. Стандарти фізичного розвитку. Критичні періоди онтогенезу. Гармонійність та гетерохронність розвитку. Реактивність і резистентність організму. Вплив факторів зовнішнього середовища та спадковості на ріст та розвиток організму. Акселерація та ретардація. Схеми вікової періодизації онтогенезу людини. Біологічний та календарний вік. Теорії старіння. Захворюваність та головні причини смерті людей різних вікових груп.

Література: [1] 13-22 с.

Тема 3

Фізіологія нервової системи.

Фізіологія нервової системи, її вікові особливості. Значення нервової системи і загальний план її будови. Нейрон. Синапс. Рефлекс як основа нервової діяльності. Рефлекторна дуга. Рефлекторне кільце. Основні принципи координації нервових процесів.

Література: [1] 62-65 с.

[2] 38-44 с.

[3] 42-52 с.

Тема 4.

Фізіологія нервової діяльності

Методи вивчення вищої нервової діяльності. Умовні та безумовні рефлекси, їх характеристика і класифікація. Умови та фізіологічні механізми утворення умовних рефлексів. Гальмування умовних рефлексів. Вікові особливості умовно - рефлекторної діяльності. Аналітико-синтетична діяльність головного мозку. Динамічний стереотип, механізм його утворення. Перша і друга сигнальні системи дійсності.

Література: [2] 45-48 с.

[3] 52-59, 83-85 с.

Семінарське заняття № 1 «Фізіологія нервової діяльності».

Тема 5.

Вища нервова діяльність.

Поняття про типи вищої нервової діяльності, їх класифікація та фізіологічна характеристика. Типологічні особливості вищої нервової діяльності. Особливості педагогічного підходу до здобувачів освіти з різними типами вищої нервової діяльності.

Література: [2] 49-54 с.

Тема 6.

Психофізіологічні основи індивідуальних особливостей особистості.

Поняття про темперамент, типи темпераменту їх класифікація. Основні властивості темпераменту та фізіологічне підґрунтя, роль темпераменту в діяльності людини. Особливості педагогічного підходу до здобувачів освіти з різними типами темпераменту.

Література: [2] 56-58 с.

[3] 85-98 с.

Тема 7

Вікові особливості уваги, пам'яті, емоцій.

Фізіологічні механізми уваги, їх вікові особливості. Фізіологічні механізми пам'яті. Види пам'яті, їх характеристика та вікові особливості. Фізіологічна основа емоцій. Емоційний стрес. Вікові особливості емоційних реакцій.

Література: [2] 50-53 с.

[3] 59-83 с.

Семінарське заняття № 2 «Психофізіологічні особливості людини».

Тема 8

Вікові особливості сенсорної системи.

Загальна схема будови аналізаторів. Основні функціональні особливості їх. Морфофункціональні особливості органів. Морфофункціональні особливості слухового аналізатора. Функціональне значення вестибулярного аналізатора. Функціональне значення і вікові особливості смакового, нюховою і шкірного аналізаторів. Фізіологічні основи відчуттів та сприймання.

Література: [2] 62-67 с.

[3] 109-137 с.

Тема № 9

Вікові особливості соматичної системи (опорно-рухового апарату).

Анатомо-фізіологічні властивості та значення опорно-рухової системи. Руховий режим та фізичне виховання. Фізіологія та гігієна трудових процесів і фізичних вправ. Функціональне значення і вікові особливості рухового (кінестетичного) аналізатора. Профілактика захворювань опорно-рухової системи.

Література: [3] 137-143 с.

[4] 82-87с

Тема № 10

Вікові та фізіологічні особливості систем органів.

Анатомо-фізіологічні та вікові особливості систем органів людини. Вікові особливості обміну речовин і енергії харчування. Вікові особливості ендокринної системи. Основні напрями профілактики захворювань систем органів людини.

Література: [3] 236-244 с.

[4] 97-106 с.

Семінарське заняття № 3. Вікові особливості сомато-сенсорних систем.

Тема № 11

Анатомо-фізіологічні особливості осіб з особливими освітніми потребами.

Анатомо-фізіологічні особливості осіб, які мають порушення опорно-рухового апарату, мовленнєвої діяльності, ендокринної системи та зорового і слухового апарату. Особливості педагогічного підходу до здобувачів освіти з різними вадами.

Література: [4] 97-105 с.

Тема № 12

Стан здоров'я в підлітковому та юнацькому віці.

Фізичне та психічне здоров'я, завдання медико-гігієнічного виховання. Шкідливі звички. Вплив нікотину, алкоголю, наркоманії на організм людини.

Література: [2] 70-90 с.

[3] 138-145 с.

Семінарське заняття № 4 «Стан здоров'я в підлітковому та юнацькому віці».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна норма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Предмет і завдання вікової фізіології та гігієни.	4	2				2							
Тема 2. Загальні закономірності росту та розвитку організму емоцій.	4	2				2							
Тема 3. Фізіологія нервової системи.	5	2				3							
Тема 4. Фізіологія нервової діяльності	6	2	2			2							1
Тема 5. Вища нервова	5	2				3							
Тема 6. Психофізіологічні основи індивідуальних особливостей особистості.	5	2				3							
Тема 7. Вікові особливості уваги, пам'яті, емоцій.	6	2	2			2							
Тема 8. Вікові особливості сенсорної системи.	4	2				2							
Тема 9. Вікові особливості соматичної системи (опорно-рухового апарату).	4	2				2							

Тема 10. Вікові та фізіологічні особливості систем органів.	6	2	2			2						
Тема 11. Анатомо-фізіологічні особливості осіб з особливими освітніми процесами.	5	2				3						
Тема 12. Стан здоров'я в підлітковому та юнацькому віці.	6	2	2			2						
Усього годин	60	24	8			28						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізіологія нервової діяльності	2
2	Психофізіологічні особливості людини	2
3	Вікові особливості сомато-сенсорних систем	2
4	Стан здоров'я в підлітковому та юнацькому віці	2
		8

6. Теми практичних занять

Навчальним планом не передбачено.

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено.

8. Самостійна робота

№ теми	Перелік тем	Кількість годин
1	Предмет і завдання вікової фізіології та гігієни	2
2	Загальні закономірності росту та розвитку організму емоцій	2
3	Фізіологія нервової системи.	3
4	Фізіологія нервової діяльності	2
5	Вища нервова діяльність.	3
6	Психофізіологічні основи індивідуальних особливостей особистості.	3
7	Вікові особливості уваги, пам'яті, емоцій.	2
8	Вікові особливості сенсорної системи	2
9	Вікові особливості соматичної системи (опорно-рухового апарату).	2
10	Вікові та фізіологічні особливості систем органів.	2
11	Анатомо-фізіологічні особливості осіб з особливими освітніми процесами.	3
12	Стан здоров'я в підлітковому та юнацькому віці	2
	Разом	28

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

10. Методи навчання

I. По джерелу знань:

- 1.1. Словесні - лекція;
- 1.2. Діалогічні (бесіда, диспут, семінар);

II. По пізнавальній діяльності :

- 2.1. Репродуктивний (відтворювальний);
- 2.2. Частково-пошуковий (самостійна робота)
- 2.3. Евристичний (проблемно-розвиваючий) - евристична бесіда, евристичне фронтальне опитування;
- 2.4. Метод проблемного викладання;

III. Методи колективної розумової діяльності:

- 4.1. Пізнавальна суперечка;
- 4.2. Навчальні дискусії;
- 4.3. Метод „мозкового штурму”

11. Методи контролю

Види контролю	Застосування
Поточний контроль	Атестація, проведення семінарських занять, усний контроль знань, модульний контроль знань, тестовий контроль, контроль виконання самостійної роботи студентів
Підсумковий контроль	Семестровий контроль (тестування)

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінка	Знання та вміння
«Відмінно»	- Оцінка " Відмінно " ставиться у випадках , коли здобувачі освіти мають систематичні та глибокі знання навчального матеріалу; чітко володіє понятійним апаратом; викладає матеріал впевнено, у логічній послідовності; робить узагальнення та висновки;
«Добре»	- Оцінка " Добре " ставиться , якщо здобувач освіти достатньо вільно орієнтується в матеріалі дисципліни; вірно розкриває зміст питань; робить певні узагальнення, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу, або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій;
«Задовільно»	- Оцінка " Задовільно " ставиться у випадках, коли здобувач освіти слабо орієнтується в матеріалі дисципліни, невпевнено та плутано розкриває зміст контрольних питань, допускається помилок при визначення термінів, не робить висновків та узагальнень, не наводить практичних прикладів.
«Незадовільно»	- Оцінка " Незадовільно " ставиться здобувачу освіти який не орієнтується в матеріалі дисципліни, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання або розкриває їх зміст менше, ніж на 60%.

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з предмету «Вікова фізіологія і гігієна»;
2. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з предмету «Вікова фізіологія і гігієна»;
3. Методичні вказівки до семінарських занять з предмету «Вікова фізіологія і гігієна»;
4. Тестові завдання для перевірки знань студентів.

14. Рекомендована література

Основна

1. Комісова Т.Є., Мамотенко А.В. Вікова анатомія та фізіологія людини 2021.-113 с.
2. Маруненко І. М., Неведомська Є. О., Бобрицька В. І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни :навч. посіб. - К. 2006.- 480 с.
3. Хрипкова А. Г. Вікова фізіологія : навч. посіб. - Київ : Вища школа, 2006. - 272 с.
4. Алексеева Т. М. Вікова фізіологія та валеологія: курс лекцій. Кременчук, 2019. 115с.

Додаткова

1. Анатомія людини. Ілюстрований атлас. Х. 2011.-321 с.

15. Інформаційні ресурси